

ОДИТЪТ КАТО НАЧИН ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ИЗМАМИТЕ В ЗАСТРАХОВАНЕТО

Дияна Банкова

Докторант във ВУЗФ – София

Старши инспектор в Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори

Ключови думи:	Резюме
<p>Одит в застраховането</p> <p>Измами</p> <p>Надзор</p> <p>Превенция</p> <p>Корупция</p> <p>Пране на пари</p> <p>Риск</p>	<p>Статията има за цел да покаже значението на одиторската професия в застрахователната индустрия по отношение намаляване на измамите в застраховането.</p> <p>Представени са най-често допусканите измами в застрахователния бизнес, базирани на данните от Report to the nations on occupational fraud abuse 2016 – Global Fraud Study. Отбелязани са примери на застрахователни злоупотреби в различни държави, както и специфики в регулаторните рамки. Също така са изброени и червените флагове (red flags) от Insurance Handbook, Association of Certified Fraud Examiners (ACFE).</p> <p>Посочено е на кои измами трябва да бъде обърнато внимание от одиторите, както и какви превантивни и проактивни действия срещу тях трябва да се предприемат.</p>

Един от най-рисковите бизнеси, в който могат да се извършат редица измами и злоупотреби, е застрахователният бизнес. Поради тази причина през 2016 година Комисията за финансов надзор подложи на стрес тестове застрахователните дружества, за да провери нивото на тяхната устойчивост. За правилното функциониране на едно застрахователно дружество е от основно значение дейността на вътрешните и външни одитори, както и за да бъдат намалени застрахователните измами. Целта на статията е да покаже част от проблематиката на застрахователната индустрия чрез различни примери на видове измами в застрахователния бизнес, на които одиторите трябва да обърнат внимание. В това отношение се предлагат превантивни мерки, проактивни действия срещу тяхната поява и се проследяват добрите практики.

Застрахователната практика е специфична за всяка една държава според своето законодателство. Освен разнообразието от различни застрахователни продукти застрахователните дружества се отличават и със своя начин на управление в различните държави. Тяхната политика трябва да бъде в синхрон с икономическите предпоставки. Освен това „застраховането трябва да отчита динамиката и настъпващите промени в глобалното бизнес пространство и

адекватно, не само реактивно, но и проактивно, да действа и да се адаптира към променящата се обстановка”.¹

Поради тези характеристики на застрахователния бизнес измамите се извършват както в самото дружество (вътрешни), така и от страна на потребителите на застрахователните услуги (външни) измами или с помощта на посредник.

„Отделните статии и провеждани конференции и срещи на тази тема поставят някои практически аспекти на този проблем, но не анализират и разкриват проблема изцяло”² в застраховането. Това се дължи на липсата на достатъчно специфични знания в областта на одита, криминалистиката, психологията и на пропуски в юридическата сфера. За да се проследи състоянието на застрахователната индустрия, следва да се обобщят някои от последните изменения в законовите регулации.

Както във всеки един сектор, така и в застрахователния сектор се наблюдават редица изменения в упражняването на дейността, които допълнително усложняват бизнес процесите. Платежоспособност II³ допринесе за много от промените, насочени към застрахователната дейност. Стрес тестовете също оказаха влияние върху регулирането на професията. С измененията в Кодекса за застраховането задължителният одит вече трябва да бъде извършван от одиторско дружество, съгласно новия Закон за независим финансов одит, или да се осъществи т. нар. „съвместен одит“. Но на какво се дължат тези промени и това би ли понижило риска от застрахователни измами? За целите на настоящата статия се разглеждат в световен план някои събития в тази професия, на които одиторите трябва да обърнат внимание, за да се намалят измамите.

Според FBI в САЩ „Застрахователната индустрия се състои от повече от 7000 фирми, които събират над 1 трилион USD премии всяка година. Масивните размери на индустрията значително допринасят за застрахователни измами чрез предоставяне на повече възможности и по-големи стимули за извършване на незаконни дейности.”⁴

За целите на настоящото изследване са използвани данни от Report to the Nations on Occupational Fraud Abuse 2016 – Global Fraud Study и са разгледани глобално застрахователните проблематики (виж табл. № 1). В доклада ясно са разграничени различни сектори, както и какво е тяхното процентно съотношение на извършваните видове измами. Застрахователният сектор е на 10-о място от общо 15 изследвани сектора.

В застрахователния сектор най-високо рискова е **корупционната** измама – 28,2%. Това се дължи на факта, че застрахователната дейност е социално-

¹ Габровски, Р. Рискова диагностика и оценка на корпоративните клиенти в общото застраховане, ВУЗФ „Св. Григорий Богослов”, София, 2013, с. 21.

² Тодоров, Ю. Застрахователни измами в България и разкриването им, Албатрос, София, 2007, с. 9.

³ Директива на Европейския парламент относно животозастраховането предприемането и осъществяването на застрахователна и презастрахователна дейност, Solvency II Directive (2009/138/EC)

⁴ <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/insurance-fraud>

икономическа сфера, която служи на гражданите, бизнеса и държавата. Затова рискът от корупционни практики е висок. В този вид схеми могат да вземат участие и лица от самото дружество, както и външни за организацията, което допълнително усложнява престъпленията с този характер. На второ място са застрахователните измами, свързани с фактурирането, както и подправянето на документация с финансов характер.

Таблица № 1. Честота на измамните схеми в застрахователната индустрия

Вид	%
Фактуриране	17,6
Кражба на пари в брой	4,7
Пари на ръка	4,7
Подправяне на финансови документи	17,6
Корупция	28,2
Разходи за възстановяване	9,4
Измами с финансови отчети	7,1
Нефинансови	5,9
Заплати	5,9
Регистрация на плащанията	0,0
Кражба на данни (кибер)	10,6

Източник: Report to the nations on occupational fraud abuse 2016 – Global Fraud Study

Тази информация е събрана чрез изследване на дипломирани проверители на измами (CFEs).

Общо сборът на видовете застрахователни измами надхвърля 100%, но това се дължи на данните, посочени от Report to the Nations on Occupational Fraud Abuse 2016 – Global Fraud Study, които са посочени за 15 различни сектора. Процентите по-горе в таблицата са единствено за застрахователната индустрия.

Необходимо е да бъдат предприети проактивни действия от страна на одиторите срещу всеки един вид от посочените в таблицата по-горе застрахователни измами. „Затова колкото по-рано се осъществи организирано и целенасочено противодействие, толкова по-бързо съответната страна ще реши

все по-големите си проблеми с престъпните машинации в сферата на застраховането.”⁵

Друга специфична страна на застрахователната професия е тенденциозната секюритизация на застрахователни дружества с банки и рейтингови агенции. По този начин много лесно биха се осъществявали измами. Рейтинговите агенции могат да манипулират рейтинга на съответните продукти и да позиционират на пазара т.нар. „токсични активи“. Рейтинговите оценители само изразяват тяхното професионално мнение и не гарантират за последващите събития на база на изразеното от тях мнение. Този модел е подробно разгледан във филма “Inside job”. Документирано е как може да се промени икономическата обстановка в една страна с добри финансови показатели, като например Исландия. Една от одиторските компании от BIG 4 одитира редица банки в Исландия и чрез рейтинговите агенции, оценяващи продуктите с висок рейтинг AAA. Пазарът толерира продажбата на токсични активи, което довежда до колапс в икономиката на държавата.

Този случай не е единствен по рода си. Това се потвърждава и от фалита на застрахователната компания AIG в САЩ през септември месец 2008 година. Измамната схема е приложена по същия начин.

За тази цел е необходимо регулациите да се актуализират и подобрят, както и осъществяваният контрол да бъде засилен. Всички тези събития не са случайни. Високорисковите инвестиции дават отражение и дестабилизируют икономиката на местно, глобално и транснационално ниво. Това осигурява възможност на престъпността да се увеличи.

Масштабът на застрахователната индустрия е неограничен и дейността притежава своите специфики във всеки един континент. Застрахователното потребление в различните континенти също става ясно от *European Insurance – Key Facts August 2016*. Ясно се вижда процентното съотношение на дяла на застраховане във всеки един континент. На първо място по количество на потребление на застрахователни услуги е Европа, която обхваща 32% от застрахователният световен пазар. На второ място е Америка с 31%, а след нея Азия – 30%.

⁵ Тодоров, Ю. Застрахователни измами в България и разкриването им, Албатрос, София, 2007, с. 14.

Застрахователната индустрия по света към 2015 година

Източник: *European Insurance – Key Facts August 2016*⁶, Swiss Re Sigma No.3 / 2016: „Световното застраховане през 2015 година“

NB: Европа – обхваща Западна, Централна и Източна Европа и следователно включва Русия и Украйна (които заедно съставляват около 1% от световните премии)

Следователно в континентите с най-високо потребление приносят на одиторските услуги е изключително висок. Трябва да бъдат предприети актуализации в нормативната уредба, за да бъде по-добре регулиран застрахователният пазар от страна на регулаторните органи, чрез което да се повиши качеството на предлаганите застрахователни продукти. Също така да бъдат предприети мерки за минимизиране на риска от измами и злоупотреби от страна на вътрешните и външни одитори.

Следващата специфика от този род е, че много от одиторите извършват одит както на застрахователното дружество, така и на банката свързано лице или лизингово дружество, което може да доведе до редица престъпления – манипулиране на финансовите отчети, изтичане на информация и нарушаване независимостта на одиторите и, не на последно място, конфликт на интереси. Затова трябва да бъдат предприети сериозни мерки от страна на вътрешните и външните одитори и най-вече да бъдат наложени сериозни санкции от регулаторните органи.

Застрахователните дружества са с различна политика в съответната държава, в която осъществяват дейност. Това е напълно нормално поради редица икономически предпоставки. Критериите на местно и глобално ниво е необходимо да бъдат синхронизирани, както и ценовите разлики да бъдат релевантни.

⁶ <http://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/European%20Insurance%20-%20Key%20Facts%20-%20August%202016.pdf>

В застрахователната дейност освен професионалните умения на дипломираните експерт-счетоводители е наложително и използването на услугите и компетенциите на актюери, ИТ специалисти, както и данъчни консултанти.

Ако се направи по-задълбочено проучване на застрахователния пазар в България, може да стане ясно, че се използват услугите на няколко актюера от по-големите застрахователни дружества. Това също води до конфликт на интереси между застрахователите и може да бъде лесно злоупотребено с информацията, която актюерите притежават.

Лошата практика показва, че моралът и етичното поведение в застраховането липсват. Често се пренебрегват контролите и се осъществява агресивна политика независимо дали под формата на вътрешен, или външен натиск.

Флукуациите в подадените и оповестени цифри не са случайни. Предоставената информация от ръководството на одитора също е от фундаментално значение за качествено извършения одит на дружеството, както и за защитата на публичните интереси.

Застрахователният пазар в балканските страни е много по-различен в сравнение с пазарите в Централна Европа и „малко страни могат се похвалят с осъждането за корупция на над 1250 високопоставени държавни служители, сред които един премиер, пет министри, шестнадесет депутата и пет сенатора. Конфискувани са активи на стойност почти половин милиард евро (493,46 милиона евро).”⁷ Румъния дава добър пример на обществото в световен план, че проблемите с борбата с корупцията могат да бъдат решени. Факт е, че Румъния е овладяла до определена степен корупционните практики, но през 2016 година застрахователната професия претърпя крах с настъпването на фалита на Astra Asigurari. Застрахователният пазар в Румъния приключи миналата година с обща нетна загуба от 267600000 RON, като нараства с 7.5 пъти в сравнение с отрицателен резултат през 2014 година, а общата загуба възлиза на 734600000 RON.

Друг любопитен факт, свързан със застрахователния надзор на балканите, е, че „със свое решение от 02.09.2016 г. Комисията за финансов надзор (КФН) изключи „РСМ БЪЛГАРИЯ“ ООД от списъка на независимите външни проверяващи на застрахователи и пенсионни фондове.”⁸ Основният довод за отстраняването на одиторското дружество „РСМ БЪЛГАРИЯ” ООД е относно фалшифицирането на ключови документи.

Документирането е от фундаментално значение за одиторите. Без добра документация няма как да се извърши и високочестотен одит. Този случай е добър онагледен пример за извършвания контрол от държавната администрация.

⁷ <http://wreview.eu/s/borbata-s-korupciqta-v-rumyniq.html>

⁸ <http://www.fsc.bg/bg/novini/kfn-izklyuchi-rsm-balgariya-ood-ot-spisaka-na-nezavisimite-vanshni-proveryavashiti-na-zastrahovатели-i-pensionni-fondove-8206.html>

Освен функцията на регулаторните органи по отношение на разкриването на измами е от фундаментално значение одиторът да обърне достатъчно внимание на индикаторите за измамите, които могат да бъдат „измами в ущърб на застрахователното дружество и измами с цел облагодетелстване на застрахователното дружество”⁹. Това може да се осъществи, като бъде определено правилно нивото на риска, както и нивото на същественост. Това са ключовите фактори, на които се базира изразеното мнение от одитора в одиторския доклад. Професионалният скептицизъм от страна на одиторите е абсолютно задължителен.

С нарастващия интерес, проявен към оперативните програми за селски райони, много от бенефициентите използват лизинговите дружества, за да покрият съответните бюджетни критерии към ОП и да могат да закупят селскостопанска техника. Голяма част от лизинговите компании са част от банкови групи, както и към застрахователни групи. На тези предпоставки одиторите също трябва да отделят необходимото внимание, както и да си взаимодействат със съответните регулатори.

До този момент се представиха измами от различен тип и характер. Поради тази причина законодателството и прилаганият „рисково-базираният подход за надзор минава крачка напред от традиционния надзор, така че успява да идентифицира и да фокусира процеса на надзор върху рискови области, които могат да потвърдят финансовата стабилност на дружеството”¹⁰. Одит подходът в застраховането е специфичен и обхваща много сегменти, към които одиторите трябва да приложат различни процедури и тестове. Ключови рискови области в застрахователната индустрия са:

1. Технически резерви

Един от най-важните резерви, който служи, за да покрива бъдещите загуби, както и заема главна позиция относно функционирането на застрахователните дружества и принципа за действащо предприятие. Това, което може да извърши одиторът, е да провери калкулацията на резерва, също така да провери актюерския доклад относно достатъчността на заделения резерв, да се извършат тестове по същество относно изготвения от застрахователното дружество тест за достатъчност на техническия резерв съгласно **МСФО 4 Застрахователни договори**, както и да се провери математическият резерв.

2. Финансови инструменти

Финансовите инструменти, които непрестанно променят своята котировка, са високорискови. Важно е рисковете да бъдат правилно определени и до каква степен са допустими. Чрез различни тестове и/или алтернативни процедури „рисковата диагностика може да бъде извършена и инкогнито, т.е. имплицитно,

⁹ Христов, Ж. Вътрешен контрол на застрахователното дружество, ВУЗФ „Св. Григорий Богослов”, София, 2013, с. 28.

¹⁰ Василев, В. Глобални, национални и корпоративни процеси и политики през посткризисния период в застраховането и осигуряването, Девета национална конференция, Свищов, Д. А. Ценов, 2010, с. 213.

неявно”¹¹ от одитора за по-голяма сигурност. При наличието на промени е важно те да бъдат обосновани от ръководството и проверени от одитора. Докладите от рейтингови агенции, както и от актюера на дружеството са значими за мнението по този въпрос на одитора. Регистрираният одитор може да направи съпоставка на цените и процентите на продуктите, предлагани на конкретния пазар, и да ги съпостави с тези на еквивалентен конкурент на пазара.

3. *Инвестиционна дейност*

Тази дейност е вторична за застрахователните дружества, но е важна, защото това е резултатът от управлението на техническите и нетехническите резерви. При инвестиционната дейност отново за одитора са от значение изготвените прогнози от актюера. Необходимо е той да запознае одитора с тенденциите. Инвестиционният риск при предлагането на нови продукти също играе роля за финансовия резултат на дружествата. Предприятието майка трябва ясно да прецени къде и кои продукти да позиционира на пазара според средата. Одиторът трябва да извърши аналитичен преглед на инвестиции, депозити, сделки на мениджмънта, продажбите на инвестиции – печалбите и загубите от тях. Трябва да се прегледат преизчисления на амортизираната стойност на държаните до падеж ценни книги и натрупана лихва по инвестициите. Доказателственият характер на потвърдителните писма също не трябва да бъде пренебрегван и подценяван.

4. *Ликвидационна дейност*

Изплащането на обезщетенията от застрахователното дружество е сериозна процедура. За тази цел одиторът може да – прегледа оторизацията на изплатените претенции, измененията в баланса, ако има такива, да направи проверка на актюерския доклад, преглед на първични документи за изплатени претенции, сравнение на изплатените претенции с тези от регистъра, по който ги завежда дружеството.

5. *Измами*

Подбудата на лицето, отговорно за престъплението, винаги е користна. Затова лицата, натоварени с дейността за разкриване на измамите, трябва да проверят първо до каква степен функционират вътрешният контрол и вътрешният одит в организацията. Измамните схеми са с неограничен брой, затова трябва да се действа много внимателно и индивидуално при разкриването им според **МОС 240 *Отговорност на одитора относно измами при одита на финансови отчети*** и **МОС 250 *Съобразяване със закони и други нормативни разпоредби при одита на финансови отчети***.

6. *Обслужващи организации и посредници на застрахователните дружества*

Изключително трудно е да бъде разкрита измамата, когато е извършена от външно лице. Понякога може да бъде и от лице от организацията или посредник. Необходимо е одиторът да провери сключените договори със застрахователните

¹¹ Габровски, Р. Рискава диагностика и оценка на корпоративните клиенти в общото застраховане, ВУЗФ „Св. Григорий Богослов” София, 2013, с. 165.

посредници (агенти и брокери), както и техните комисионни. Разминаването в броя на отчетения брой полици от страна на застрахователните агенти също е индикатор за потенциална измама.

7. *Счетоводните записвания и приблизителни счетоводни оценки*

Счетоводните записи могат лесно да бъдат фалшифицирани и то по редица начини. Това може да се осъществи чрез злоупотреба с ИТ системата на дружеството. Друг модел е чрез увеличаването или намаляването на признаването на приходите от премии, както и с размера на изплатените щети. Разходите могат да бъдат манипулирани. По отношение на този въпрос промените в лихвените проценти имат значение в изменението на цените на застрахователните продукти, особено ако не е налично обяснение относно измененията. Понякога и сезонността дава обяснение за изменението в отчетите, но не винаги. Оценката на приблизителните счетоводни оценки е ключов индикатор за злоупотребите чрез счетоводни записи. Това се осъществява чрез обезценка или надценяване според **МОС 540 *Одит на приблизителни счетоводни оценки***.

8. *Аквизиционна дейност*

По отношение на подписваческата дейност е необходимо регистрираният одитор да спазва процедурите по **МОС 500 *Одиторски доказателства***, както и по **МОС 505 *Потвърждения от външни източници***. Процедурите, които може да приложи, са – равнение на разходите за комисионни с регистъра на застрахователното дружество, равнение на застрахователните задължения към регистъра на застрахователното дружество, преглед на застрахователните посредници, както и заключенията, до които е достигнал актюерът. Може да се направи и извадка на аквизиционните разходи по посредници и преглед на условията за прилагане на процента на комисион, както и тестване на разходите за бонуси на извадков принцип. Необходимо е да се обърне внимание и на реквизитите на застрахователния договор, защото при липсата на някой от тях договорът става моментално недействителен, както и собствениците подлежат на санкции от регулаторните органи.

Факт е, че банковата система задвижва застрахователния пазар. При сключването на договор за ипотечен кредит например се изисква от потребителите да си направят застраховка на имуществото.

За разлика от общото застраховане, в животозастраховането не е необходимо да се извършва презастраховане, защото продуктите, които се предлагат, са с дългосрочен характер и рискът е определен.

За съжаление, в България потребността от животозастраховане е много по-ниска в сравнение с други държави. Неприятен факт е, че застрахователната култура на българите се простира върху имуществото и моторния бизнес. Това не е просто съвпадение, може би високата безработица и ниските заплати допринасят за малкото потребление на животозастрахователните продукти.

Друга практика за злоупотреба в животозастрахователния бизнес е, когато застрахователното събитие настъпи в друга държава. Във всяка една държава

има специфики по законовите регулации. В някои държави, като например Финландия и Полша, се изплаща рента до края на живота на застрахования като обезщетение. Специфично изискване е, че, ако лицето е непълнолетно, обезщетенията не се изплащат на куп, а на вноски до навършване на пълнолетна възраст. В Испания е интересно, че в животозастраховането има определени конкретни цени за всеки човешки орган в медицинските застраховки.

Един от методите за спестяване на разходи към юристи от страна на застрахователите е при настъпване на събитие да се възползват от стресовата ситуация и шока на потърпевшия, като експедитивно пристигне лице, оторизирано от дружеството, на мястото на инцидента и се сключи споразумение без участието на юридически лица. Това не е добра практика, защото „понякога компаниите предпочитат да изплатят неголеми по размери застрахователни обезщетения на техните недобросъвестни клиенти, уличени в измами, отколкото да водят продължителни и скъпоструващи граждански дела.”¹² Тази практика от страна на застрахователите нарушава регламента.

Трябва да се обърне и внимание на това как се разпределят застрахователните резерви. Често някои застрахователи не заделят такива резерви и няма как да изплатят щетите на потърпевшите. Изплащането се осъществява след одобрението на застрахователен експерт. От страна на актюерите е важно да се извърши калкулация дали е достатъчен заделеният резерв, както и одиторът да провери неговата аргументация.

Още една предпоставка „в допълнение към вече мрачните краски за потенциалния общ размер на икономическите измами в световен и в частност национален мащаб можем да споменем, че и прането на пари е съществена част от проблема”¹³ в застрахователната индустрия. Изпирането на пари също може да бъде въведено в експлоатация чрез застрахователната дейност. Оповестяването и легализирането на тези пари чрез този бизнес е лесно осъществимо. Препоръчително е одиторите да обърнат достатъчно внимание и на този момент, както и да предприемат съответните действия към специализираните органи и регулатори – Държавна агенция национална сигурност.

Рисковата среда в застрахователния одит е изключително широка по отношение на – подписвачески риск, финансов риск, оперативен риск, репутационен риск, стратегически риск. Според д-р Валерия Динева и нейното изследване в застрахователния сектор „няма в нито една от посочените норми понятието одит или връзката на вътрешния контрол с одита – вътрешен или външен.”¹⁴ Генерален е проблемът за липсата на познаване на контролите и одитите, следователно на тяхното въвеждане и функциониране ефективно и

¹² Янарлиев, В. Наръчник за разкриване и разследане на застрахователни измами – методическо ръководство, Асоциация на българските застрахователи, Асоциация на полицейските началници, София, 2013, с. 81.

¹³ Калоянов, Н., С. Калоянова. Измами във финансовите отчети и прилагане на МОС 240, Институт на дипломираните експерт-счетоводители, София, 2009, с. 11.

¹⁴ Динева, В. Методологически аспекти на вътрешния одит (Изследване в застрахователния сектор), София, 2014, ИК АТЛ-50, с. 83.

ефикасно. Одитната методология трябва да бъде в хармония с одит средата. Тези пропуски, които са налице и в Наредба № 32¹⁵, допълнително усложняват дейността на застрахователите. Друг съществен пропуск в Платежоспособност II е липсата на изисквания към одиторите, извършващи одит на застрахователни дружества.

Сполучливото разкритие на застрахователни измами неизменно зависи от компетентността на регулаторните органи. „Тя се изразява преди всичко в законосъобразното разследване, т.е. в съответствие с основните елементи на неговата структура, отразени в наказателно-процесуалния закон”¹⁶, с които одиторите трябва да бъдат запознати.

За целите на настоящата статия е представен и Наръчникът за застрахователните измами на Association of Certified Fraud Examiners (ACFE). Червените флагове (red flags) в застраховането нямаше как да не направят впечатление, затова са синтезирани най-значимите криминогенни фактори, които одиторите трябва да вземат предвид:

- ✓ промяна в застрахователното покритие и отправяне на претенция. Застрахованият има история на много застрахователни иски и загуби;
- ✓ преди настъпването на инцидент потребителят на застрахователни услуги отправя запитвания към застрахователния си агент – хипотетични въпроси за покритие в случай на загуба, подобно на действителното твърдение;
- ✓ в загуба при кражба с взлом заявената претенция включва голям, обемист предмет, който е необичаен за кражба с взлом;
- ✓ в претенция за кражба или пожар загубата включва много наскоро закупен скъп имот или лицето, отправящо претенция, твърди, че застрахованият обект е най-скъпият последен модел, както и собственикът не може да представи документ, доказващ стойността на покупката;
- ✓ застрахованият не може да си спомни или не знае адекватни описания и ключови моменти;
- ✓ от друга страна, предявяващият претенции има перфектно алиби и други документи, свидетели и фотографии за всичко; претенцията е твърде перфектна, за да бъде реална;

Документацията, предоставена от застрахования, която е нередна или съмнителна, като например:

¹⁵ Наредба № 32, приета с Решение № 64-Н от 13.09.2006 г. на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 81 от 06.10.2006 г. за изискванията към организацията и дейността на службата за вътрешен контрол на застрахователя, презастрахователя и на лицата, включени в застрахователна или презастрахователна група.

¹⁶ Янарлиев, В. Наръчник за разкриване и разследване на застрахователни измами – методическо ръководство, Асоциация на българските застрахователи, Асоциация на полицейските началници, София, 2013, с. 115.

- ✓ документите показват признаци на промяна в датите, описания или суми;
- ✓ размерът на данъка не е реален или за цената на имота, или за датата, посочена в разписката;
- ✓ разписки, фактури или друг вид документи не са „платени“, „получени“;
- ✓ в кражба или загуба далеч от дома застрахованият чака необичайно дълго време преди съобщаването за кражбата в полицията;
- ✓ застрахованият е в състояние да даде на полицията пълен списък на изгубени вещи в деня на кражбата или скоро след настъпването на събитието;
- ✓ размерът на иска се различава от стойността, подадена в полицията;
- ✓ в бизнес инвентаризация или загубата на доход претенция застрахованият не държи цели книги или документите не следват приетите счетоводни принципи;
- ✓ веществените доказателства са в противоречие със загубата;
- ✓ в загуба при кражба с взлом няма физически доказателства за влизане с взлом или грабеж.¹⁷

За разлика от пазара на други държави, асортиментът на българския застрахователен пазар не е толкова добре развит. „Съвременната икономика се развива под мотото „целта оправдава средствата“.¹⁸ Икономическите и институционалните предпоставки изискват реформи чрез въвеждането на нови – методологии, органи, стандарти, надзор и контрол. Масовото потребление на българите е насочено главно към моторния бизнес, а не към животозастрахователните продукти. Освен моралните ценности влияние оказват и икономическите фактори относно измамите в застраховането.

Институционалната среда трябва да бъде в синхрон с бизнес средата, за да задоволят потребностите на социалната среда. Научно доказано е, че в нито една област няма сто процентова гаранция, нито вътрешният или външният одит могат да обещаят и осигурят такава среда в застрахователния бизнес. Въпреки това, ако се подсилят и регулират по подходящ начин, много от застрахователните престъпления могат да бъдат пресечени още в начален стадий. „Корпоративната социална отговорност е обществено значима дейност“¹⁹, затова е необходимо да бъдем социално отговорни и към одита в застраховането. По този начин ще се защитят публичните интереси, както и тези на инвеститорите. Измамите в застраховането могат да намалеят значително благодарение на примерите, посочени в добрите практики, стига да бъдат приложени по подходящ начин.

¹⁷ Insurance Handbook, Association of Certified Fraud Examiners (ACFE), USA p. 16.

¹⁸ Пейчева, М. Социален одит и одит на човешките ресурси, ИК АТЛ-50, София, 2015, с. 5.

¹⁹ Пейчева, М., А. Вейсел, В. Динева. Корпоративна социална отговорност – теория, отчетност и одит, ИК АТЛ – 50, София, 2016, с. 179.

Библиографска справка:

1. Василев, В. Глобални, национални и корпоративни процеси и политики през посткризисния период в застраховането и осигуряването, Девета национална конференция, Свищов, Д. А. Ценов, 2010, с. 213.
2. Габровски, Р. Рискава диагностика и оценка на корпоративните клиенти в общото застраховане, ВУЗФ „Св. Григорий Богослов”, София, 2013.
3. Динева, В. Методологически аспекти на вътрешния одит (Изследване в застрахователния сектор), София, 2014, ИК АТЛ-50.
4. Калоянов, Н., С. Калоянова. Измами във финансовите отчети и прилагане на МОС 240, Институт на дипломираните експерт-счетоводители, София, 2009.
5. Пейчева, М. Социален одит и одит на човешките ресурси, ИК АТЛ-50, София, 2015.
6. Тодоров, Ю. Застрахователни измами в България и разкриването им, Албатрос, София, 2007.
7. Христозов, Ж. Вътрешен контрол на застрахователното дружество, ВУЗФ „Св. Григорий Богослов”, София, 2013.
8. Янарлиев, В. Наръчник за разкриване и разследване на застрахователни измами – методическо ръководство, Асоциация на българските застрахователи, Асоциация на полицейските началници, София, 2013.
9. Пейчева, М., А. Вейсел, В. Динева. Корпоративна социална отговорност – теория, отчетност и одит, ИК АТЛ – 50, София, 2016.
10. *Insurance Handbook*, Association of Certified Fraud Examiners (ACFE), USA
11. <https://www.fbi.gov/stats-services/publications/insurance-fraud>
12. <http://www.fsc.bg/bg/novini/kfn-izklyuchi-rsm-balgariya-ood-ot-spisaka-na-nezavisimite-vanshni-proveryavashti-na-zastrahovateli-fi-pensionni-fondove-8206.html>
13. <http://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/European%20Insurance%20-%20Key%20Facts%20-%20August%202016.pdf>
14. <http://wreview.eu/s/borbata-s-korupciqta-v-rumyniq.html>

AUDIT AS A METHOD FOR PREVENTION OF FRAUD IN INSURANCE

Diyana Bankova,

PhD Student at VUZF University –Sofia,

Senior inspector at Commission for Public Oversight of Statutory Auditors

Key words:	Summary
<i>Insurance audit</i>	<i>This article aims to show the importance of the audit profession in the insurance industry in terms of reducing fraud in insurance.</i>
<i>Fraud</i>	<i>Presented are most frequently made fraud in the insurance business, based on data from the Report to the nations on occupational fraud abuse 2016 – Global Fraud Study. Marked are examples of insurance fraud in different countries and specificity in regulatory frameworks. Also listed and red flags (red flags) of the Insurance Handbook, Association of Certified Fraud Examiners (ACFE).</i>
<i>Oversight</i>	
<i>Prevention</i>	
<i>Corruption</i>	
<i>Money laundering</i>	
<i>Risk</i>	<i>It is stated to which fraud must be addressed by the auditors, and what preventive and proactive action against them must be taken.</i>